

Fiske

Aktivitetsblad

Sverige har mer än 100 000 små och stora sjöar, många vattendrag och en lång kust, vilket tillsammans borgar för god tillgång på fisk och skaldjur. Såväl insjöfisket som havsfisket har länge varit en viktig inkomstkälla. Inom fiskeindustrin arbetar många människor med att rensa, packa, konservera och transportera fisk ut till konsumenterna.

Ett riskfyllt arbete

Fråga klassen om de kan fundera ut vilka yrken som är farligast i hela världen. Förslag någon fiskare? En djuphavsfiskare eller en fiskare ombord på en trälare har båda jobb som hör till de farligaste i hela världen. Andra högriskyrken finns på oljeplattformar och bland dem som tvättar fönster på utsidan av höghus. Även piloter, dykare, soldater i krigszoner och professionella racerförare lever farligt på sina jobb.

Fisket i fokus

Det finns många olika fiskemetoder och valet beror på vilken fisk som ska fångas.

På baksidan av detta aktivitetsblad ser du först västkustträlaren GG 64 Astrid-Marie som hör hemma i Göteborgs norra skärgård men fångar matjessill i Nordsjön. Besättningen på den här fiskebåten fiskar med snörpvad som är ett nät som läggs ut i en cirkel runt ett fiskstim och snörs sedan åt (som snörena i en påse). Fisken i nätet fortsätter att simma när "påsen" är stängd. Ombord på fiskefartyget finns modern elektronisk utrustning som gör fisket effektivare. Det finns till exempel högupplösande ekolod som direkt ger en uppfattning om storleken på stimmet av fisk.

Båten på den andra bilden tillhör en fiskeflotta på 25 båtar som fiskar gös i sjön Hjälmarén. Varje båt är ca 6 meter lång och på sommaren bedrivs gösfisket med ryssjor (ett slags fiskfällor). Om vintern används mest garn när fiskarna kör ut på isen i sina skotrar, skär hål i isen och använder en ishäst för att dra en lina under isen från ett hål till ett annat. Linan används sedan för att för hand dra ett garn under isen.

Trots sina skillnader i storlek och redskap så bedriver båda fiskebåtarna ett hållbart fiske. Titta på bilderna tillsammans med eleverna och diskutera några olika fiskemetoder som beskrivs på arbetsbladet **Gå och fiska**.

Tankeväckande frågor till bilden

Visa klassen bilden på de två fiskebåtarna och diskutera följande punkter:

- Varför är det så farligt att vara fiskare? Samtala om vilka risker som finns förknippade med yrket.
- Varför utrustas fiskebåtarna med elektronisk utrustning? Hur påverkar det fiskarens arbetsuppgifter?
- Vilken båt skulle du vilja jobba på och varför?

Övervakning till havs

Fiskeindustrin är kraftigt reglerad. Alla fiskebåtar har en fiskekvot som anger vilka arter som får fångas och i vilken mängd. Men när trälaren eller fiskebåten är ute till havs, vem övervakar att fiskarna följer reglerna?

Svenska regler följer till stora delar de regler som beslutas inom EU. Vem som har tillträde till fisken och hur fisken får fångas bestäms nationellt. Fiskeriverket är den statliga myndighet som har det övergripande ansvaret för fiskerikontrollen.

Fiskare kan bryta mot reglerna genom att:

- 1) Fånga mer fisk än vad kvoten tillåter
- 2) Fånga arter de inte har licens för att fånga
- 3) Fånga för små fiskar
- 4) Fiska på förbjudet vatten
- 5) Kasta tillbaka mindre fiskar som fångats som bete för att fånga större fiskar och därmed tjäna mer pengar.

Lärlarledd aktivitet

- Behöver havet övervakas? Varför?
- Varför ska inte små fiskar fångas?
- Varför blir en del fiskare frestade att bryta mot reglerna?

Förslag till elevuppgift

Föreställ dig att du arbetar med övervakning av svenska fiskevatten och du har bordat en norsk fiskebåt och vill inspektera deras fångst. Din uppgift är att skriva en kort rapport (200 ord) som baserar sig på följande scenarier:

Ohållbart fiske

Du upptäcker att kaptenen och besättningen har fångat för mycket fisk. Loggboken visar att det är för mycket torsk som fångats i förhållande till fartygets kvot. Dessutom hittar du tio lådor med sej, en fisk som båten inte har licens att fånga. Kaptenen har inte följt reglerna och kan komma att bli åtalad för detta olaga fiske.

Hållbart fiske

Du bordar fiskebåten när besättningen håller på att sortera en stor fångst av kolja. De kastar tillbaka små fiskar och andra fiskar som följt med upp av misstag (bifångst). Du ber att få titta i kaptenens loggbok och inspekterar lådorna med fisk som finns ombord. Båtens fiskekvot har inte överskridits. Kaptenen och hans besättning har följt lagen.

Västkustrålaren Astrid Marie som fångar sill i Nordsjön

Gösfiske med ryssja och bottengarn i Hjälmarens

Foto: © Mikael Johansson / Fiskeriverket

